

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Polde Jenko — predsednik, inž. Zvonka Černe — namestnik predsednika in člani: Franc Istenič, Marinka Farčnik, Stane Primožič, Angelca Kunst, Boris Pertot, Jošt Bajželj in Peter Gunčar. Tisk: ČP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XII. 30. junija 1969 — št. 6.

tekstilec

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Zahrbtnen udarec tekstilni industriji — kršitev sporazuma

Meseca junija je vrednost uvoženega tekstilnega blaga prekoračila s sporazumom določeno zgornjo mejo 35,3 milijonov dolarjev. Tako je bil prekršen dogovor, ki so ga meseca novembra lani sprejeli predstavniki zunanjetrgovinskih organizacij in tekstilnih podjetij.

Ni dvoma, da bo ta kršitev prinesla dodatne težave tekstilnim podjetjem, ki so v letošnjem letu računala na bistveno izboljšanje težkih razmer prav na osnovi doseženega sporazuma. S kršitvijo sporazuma je šel ta up po Savi, še posebno zato, ker vse kaže, da ne bo ostalo zgolj pri dodejanju prekoračenju omenjene kvote, ampak se bo uvoz še povečeval. Nekateri menijo, da bo presegel celo lanskega.

Da bi člani kolektiva dobili vsaj delni vpogled v trenutno situacijo našega podjetja in tekstilne industrije nasploh, da bi dalje spoznali posledice kršitve sporazuma in naše možnosti oziroma potrebne ukrepe v prihodnje, objavljamo: odlomke iz objavljenih člankov v »DELU« in »GOSPODARSKEM VESTNIKU«, ki obravnavajo omenjeno kršitev sporazuma in intervju z glavnim direktorjem, tovarišem Rudim Polakom.

Odlomki iz časopisov

(DELO — četrtek, 12. junija 1969)

IZJALOVLJENO SAMOUPRAVNO DOGOVARJANJE TEKSTILCEV

Sporazum prekršen — Uvožena ga bo celo več tekstila kot lani!

Ljubljana, 11. junija. »Lahko se vprašamo, če smo zdaj tudi mi sokrivci za anarhijo pri uvozu tekstilnega blaga, ker smo se pač ogrevali za samoupravni sporazum o uvozu in smo navidezno odločali o uvozu«. Tako so danes dejali tekstilci v svetu za oblačilne stroke slovenske gospodarske zbornice. To je bil trpek komentar k podatku, da je bil do konca leta predvideni uvoz tekstila v višini 35,3 milijona dolarjev doslej presežen že vsaj za 6 milijonov dolarjev. Zaradi takšne kršitve samoupravnega sporazuma so slovenski tekstilci izrekli nezaupnico svetu za tekstil zvezne gospodarske zbornice in tudi administrativnemu aparatu omenjenega sveta.

Ko so se lani tekstilci odločili, da se skupaj s predstavniki trgovine dogovore za razumno odmerjeni uvoz tekstila, ki naj bi pametno dopolnjeval izbiro na našem trgu, so računali, da bodo s tem napravili konec anarhičnemu uvozu in preprečili škodljivo razmetavanje deviz. Pričakovanja so se očitno močno izjalovila, saj je bil določen znesek že doslej močno presežen, komisije pri zvezni zbornici pa imajo že nove dodatne zahteve za uvoz tekstila... Ker se je samoupravno dogovarjanje kot regulator proizvodnih in tržnih razmer izkazalo v tekstilni stroki kot neustrezno, menijo tekstilci naše republike, da bo nujno potrebno pripraviti primernejše rešitve v okviru uvoznega in izvoznega sistema...

GOSPODARSKI VESTNIK —
torek, 17. junija 1969)

NEZAUPNICA SPORAZUMEVANJU — je naslov članka. Avtor pravi takole: »Kljub slabim izkušnjam iz preteklih let je bilo med

Vloga socialnega delavca pri zdravljenju alkoholika

Institut za alkoholizem v Beogradu je v mesecu maju organiziral za socialne delavce 4-dnevni seminar o problemih alkoholizma in vlogi socialnih delavcev pri zdravljenju alkoholikov. Seminarja se je udeležilo preko 100 socialnih delavcev iz vseh republik, od tega iz Slovenije šest, pa še to štirje iz kranjske občine.

Omenjeni institut, ki je do leta 1968 delal kot dispanzer za zdravljenje alkoholikov, je v 15 letih zdravil preko 15.000 alkoholikov. Izkušnje, ki so jih strokovnjaki — sodelavci instituta pridobili v teh letih, so bile osnovne za teme, ki so se na tem seminarju obravnavale. Naj navedem samo nekaj najbolj pomembnih:

- sodelovanje socialnega delavca in zdravnika pri zdravljenju alkoholika;
- sprejem bolnika na zdravljenje;
- alkoholizem in delo;
- družina in alkohol v njej;
- osebnost alkoholika in njegovo ponašanje v družini ter na terenu;

- pomoč socialnega delavca družini alkoholika;
- obseg dela in vrste intervencij socialnega delavca;
- društvena akcija proti alkoholizmu.

Institut se je odločil za organizacijo seminarja predvsem iz naslednjih razlogov:

- Alkoholizem se je v Jugoslaviji tako razširil, da je po uradnih podatkih postal bolezen številka tri. Takoj za boleznimi srca in rakom.

- Predvideva se, da je v Jugoslaviji že preko 300.000 ljudi, ki redno vsak dan uživajo alkoholne pijače in so že prišli v fazo kroničnega alkoholizma.

- Posamezne republike še zdaleč nimajo organiziranega zdravljenja alkoholikov v taki meri, da bi lahko zajeli večino kroničnih alkoholikov. Na razpolago ni dovolj postelj, niti potrebnih finančnih sredstev in kadrov.

- Opaža se slabo sodelovanje med zdravstvenimi ustanovami in

(Dalje na zadnji strani)

tekstilci še nekaj posameznikov, ki so upali, da je mogoče kaotični trg tekstila, a še zlasti od nikogar kontrolirani uvoz tekstilnih proizvodov urediti s sporazumevanjem med proizvajalci in trgovino. Protagonisti sistema sporazumevanja v okviru posameznih grupacij na zvezni Gospodarski zbornici, med katerimi so bili tudi predstavniki slovenske tekstilne industrije, so z vso zavzetostjo sodelovali pri pogajanjih s predstavniki uvozne trgovine, prepričani, da bo institucija dogovarjanja na osnovi sporazuma končno omogočila omejitve prekomernega uvoza

tekstila, ki je v zadnjih dveh, treh letih dodobra omajal ekonomski položaj tekstilne industrije.

Tako so lansko jesen — v dobri veri, da bo dosledno izvajen — tekstilci v okviru grupacij na zvezni zbornici s predstavniki zunanjetrgovinskih organizacij sklenili sporazum o uvozu tekstila v skupni vrednosti 35,3 milijona dolarjev, pri čemer so jim predstavniki trgovine posebej zagotovili, da so v vsoto, določeno po sporazumu, všeti tudi vsi morebitni reek-sportni in kompenzacijski posli. Mimo sporazuma naj v državo letos ne bi uvozili niti metra tek-

CENTRALNI DELAVSKI SVET

2. seja centralnega delavskega sveta, dne 27. 5. 1969.

1. Potrditev zapisnika 1. redne seje Centralnega delavskega sveta.

2. Pregled sklepov 2. redne seje upravnega odbora.

Sklepi 1. redne seje upravnega odbora z dne 12. 5. 1969 se vzamejo na znanje kot so bili predloženi.

Ivanu Belehar, vodji mizarске delavnice se prizna za tehnično izboljšavo — priprava za lepljenje raztezalnih jermenčkov — enkratna nagrada v višini 375,87 N din, ki temelji na izračunu gospodarske koristi za uporabo te naprave v obratu predilnica II. Nagrada se izplača: 50 % iz sredstev za ostale osebne dohodke, 50 % pa iz sklada za osebne dohodke ekonomske enote predilnica II, ki napravo koristi.

Petru Kavčiču, mizarju v po-možni tkalnici I se prizna za tehnično izboljšavo — namestitev aluminijastih trakov na strižnih strojih namesto lesenitnih — enkratna nagrada v višini 400,00 N din, ki se izplača iz sredstev za ostale osebne dohodke.

3. Dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov (dodatek za stalnost zaposlitve.

Tehnični direktor Jože Brezec poroča, da je koordinacijska komisija za osebne dohodke na seji dne 26. 5. 1969 razpravljala o predlogu za delitev sredstev posebnega sklada CDS. Prejšnja leta so se sredstva razdeljevala za praznike, lani pa je CDS sprejel sklep, da se ta sredstva razdelijo ob priliki štiridesetletnice obstoja podjetja, upoštevajoč dobo zaposlitve posameznega delavca v tem podjetju. CDS je tudi takrat sprejel načelni sklep, naj se sredstva tega sklada v bodoče delijo v obliki mesečnega dodatka za stalnost zaposlitve. Po letošnjem planu bodo ta sredstva predvidoma znašala okrog 63 milijonov N din. Strokovne službe podjetja so izdelale predlog za razdelitev teh sredstev in je bil že obravnavan na ožjem sestanku družbeno političnih organizacij, kjer je bilo sklenjeno, da se ga da v potrditev samoupravnim organom podjetja.

Obrazloži, da je kot osnova za pridobitev tega dodatka vzeta delovna doba v podjetju in se ta računa za tekoče leto po stanju na dan 31. 12., prav tako kot dodatni letni dopust za zaposlitev v podjetju. Dodatek je določen s točkami, ki se enako kot postavka za delovno mesto pomnože s količnikom (vrednost točke), ki ga doseže ekonomska enota v posameznem mesecu. Ta dodatek bo posebej razviden tudi v izplačilni listi in se obračunava samo za efektivno opravljene ure. Za opravljene nadure se dodatek ne priznava. Dodatek se ne izplača tudi v primeru, če ima delavec neopravičen izostanek in mu v takem primeru dodatek ne pripada za ves mesec. Izplačevati bi ga pričeli s 1. 5. 1969; sredstva, ki pa pripadajo vsaki ekonomski enoti od 1. 1. do 30. 4. 1969 pa se pripiše k masi sredstev za OD vsaki EE.

V razpravi so sodelovali:

Ing. Mirko Pogačnik vpraša, če so to sredstva, ki so se doslej delila dvakrat letno ob praznikih.

Jože Brezec pripomni, da je centralni delavski svet na eni izmed

(Dalje na 2. strani)

Predsednik občinske skupščine tovariš Slavko Zalokar predaja medaljo dela naši sodelavki Mariji Rozman

Zahrbtnen udarec tekstilni . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

Avtor članka dalje pove, da je bil sklenjen sporazum za obdobje 14 mesecev, in to za november in december 1968 in za letošnje leto.

Pregled po 5 mesecih (marca) je pokazal grozeče visoko izkoriščenost dovoljene kvote — 96,2%, v nekaterih grupacijah pa je bil uvoz že tedaj močno presežen (uvoz pletenin, tkanin, zaves, nogavic). Že meseca junija je bila potem kvota presežena, kar je razumljivo povzročilo v tekstilni industriji veliko ogorčenje. V članku pa dodaja avtor še naslednje: »Se bolj pa je nalezljivo ožiralo oči v tekstilni industriji dejstvo, da je svet za tekstilno industrijo pri zvezni zbornici komisijam v okviru posameznih grupacij poveril nalogo naj obravnavajo oziroma odobro nekatere že sklenjene kompenzacijske posle, ki bi

seveda povečali — po sporazumu sklenjen in dogovorjen — uvoz tekstila v letošnjem letu za preko 12 milijonov dolarjev.

Glede na vse dogodke pravi avtor: »Sporazumevanje med proizvajalci in trgovino v tekstilni stroki je torej doživelo popoln polom, zaradi česar so na sebi sveta za tekstil pri republiški Gospodarski zbornici izrekli nezaupnico svetu pri zvezni zbornici, zahtevajoč odstop njegovih članov.«

Zahteva po odstopu sveta za tekstil zvezne Gospodarske zbornice, ki jo uveljavljajo člani sveta Gospodarske zbornice Slovenije, je le ena izmed oblik protesta, ki ga je izvala zvezna administracija s svojimi nedoslednimi postopki in z — kot sodijo nekateri — zavestnim zamegljavanjem situacije v zunanji trgovini, ki že nekaj let, vsaj kar zadeva tekstilno panogo, meji na kaos.

Intervju z glavnim direktorjem

Kakšno je vaše mnenje o kršitvi sporazuma? Ste pričakovali kaj takega ali ne?

»Moram reči, da sem v sporazumu verjel, ker ni bil rezultat posiljevanja, ampak treznega premisleka in obojestranskega pristanka. Prepričan sem bil, da bo sporazum vzdržal pritisk tudi zato, ker je bilo rečeno in obljubljeno, da bo svet za tekstil pri zvezni Gospodarski zbornici preprečil vsakršno kršenje tega dogovora. Na žalost moram priznati, da sem se kot posameznik in tudi kot predsednik sveta oblačilne stroke pri republiški Gospodarski zbornici motil o objektivnosti in nepristranosti članov sveta za tekstil pri zvezni zbornici, pa smo mi zato tudi izrekli nezaupnico. Predpostavljam, da bo večina članov sveta odstopila, na njihova mesta pa naj pridejo tekstilci iz delovnih organizacij, ki bodo imeli dovolj razumevanja, smisla in poslušnosti za urejanje razmer v tekstilni industriji.«

Ali bo kršitev sporazuma negativno vplivala tudi na poslovanje našega podjetja?

»Vsekakor! Povedati moram, da smo v letošnjem proizvodnem in finančnem planu upoštevali dva faktorja, ki bi nam morala prinesiti bistvene izboljšave, predvsem finančne. Ta faktorja sta:

1. Temeljito reševanje notranjih problemov in proučevanje, kako izkoristiti še eventualne notranje rezerve.

2. Računali smo z boljšimi ekonomskimi prilikami, ki bi brez dvoma nastale, če bi bil sporazum v celoti realiziran.

Jasno je zato, da bo kršitev sporazuma negativno vplivala na naše poslovanje, še prav posebno na poslovni uspeh. Že nam naraščajo zaloge, prodaja pa popušča, medtem ko je bila prve tri mesece zadovoljiva in je vse kazalo na znatno izboljšanje.

Kaj imate v načrtu, oziroma namen izvesti?

»Če hočem odgovoriti dovolj jasno in konkretno, potem moram najprej povedati, da ni neke idealne možnosti, ki bi lahko hitro in uspešno rešila tekstilno industrijo iz teže situacije. Tudi omenjeni sporazum ne bi imel trajne vrednosti in pomena, ampak je bila z njim planirana občasna akcija, ki bi omilila težke razmere vsaj v letošnjem letu. Spoznali smo, da si bomo morali sami pomagati iz zagate. Našo rešitev vidim v preusmeritvi proizvodnje na take artikle, ki jih potrošniki potrebuje, na tržišču pa jih primanjkuje.

Zaradi jasnosti moram povedati, da je skoraj ves uvožen tekstil iz vzhodnih držav, in to enakega žanra, kot ga proizvajajo domača podjetja. Zaradi velikih ugodnosti, ki jih imajo izvozniki tekstila v teh vzhodnih državah, lahko izvažajo omenjeno blago v inozemstvo (tudi v Jugoslavijo) po zelo nizkih cenah, kar seveda izkorišča naša trgovina zaradi večjega dobička. V takih pogojih domača tekstilna industrija ni konkurenčna, prodaja svoje izdelke v težkih pogojih, daje trgovini velike ugodnosti itd., kar vse zmanjšuje njen dohodek. Očitno torej je, da se moramo bati predvsem uvoza iz vzhodnih držav. V tej zvezi bi

(Nadaljevanje s 1. strani)

sej sprejel sklep, naj se ta sredstva v bodoče delijo kot dodatek za stalnost v podjetju. Koordinacijska komisija je pregledala možnosti in pripravila predlog. O tem so razpravljale tudi družbeno politične organizacije.

Tine Rojina pripomni, da bo v izplačilni listi kot za vse ostale elemente izplačila razviden tudi dodatek za stalnost kot posebna rubrika. To je dohodek, ki se upošteva v pokojninsko osnovo. Ta dodatek za stalnost je enak pri vseh delavcih z isto delovno dobo v podjetju ne glede na razloge v ocenitvi njihovih delovnih mest.

Ce smatrajo samoupravni organi, da je ta element delitve prešibko ocenjen, se pozneje, če bodo sredstva na razpolago, točke lahko zvišajo. Na razpolago je sedaj okrog 63 milijonov, seveda pa se mora planiran dohodek tudi realizirati.

Gorenc Marija pripomni, da delavci pričakujejo delitev teh sredstev od 1. 1. 1969 dalje.

Tine Rojina pripomni, da so bili vodeni razgovori v družbeno političnih organizacijah in je prevladovalo mnenje, naj bi se dodatek pričel izplačevati s 1. 5. 1969; sredstva, ki pa pripadajo vsaki eko-

omienil še to, da uporablja zvezna administracija tekstilno industrijo kot dobro transformacijo klirinških deviz v konvertibilne devize, kar lepo kaže naslednja tabela:

Področje	Uvoz bombaznih izdelkov l. 1968 v milijonih \$	Izvoz izdelkov tekstil. industr. l. 1968 v \$
konvertibilno		
področje klirinško	5,7 (18%)	32,8 (88%)
področje	26. (82%)	4,5 (12%)
Skupaj	31,7 (100%)	37,3 (100%)

Pri izvozu na konvertibilna področja so domača tekstilna podjetja podvržena tako težkim carinskim pogojem in raznim uvoznim zaprekam v zapadnih državah, kamor izvažamo, da nastanejo za podjetje, ki izvažajo, velike izgube. Za našo podjetje znašajo te izgube pri doseženih vrednostih 3,1 milijona \$, kar 28 milijonov N dinarjev ali okoli 40 % predvidene dohodka. Težave in zgubo imamo torej zaradi uvoza in pri izvozu.

Če se povrnem na naše možnosti v bodoče, sem rekel, da bomo morali preiti na preusmeritev proizvodnje. V mislih imam proizvodnjo izdelkov iz teksturirane preje s katerimi je možno doseči znatno večji finančni uspeh.

Kot naslednja možnost za izboljšanje naše situacije je, da se skrajno resno in dosledno lotimo odstranjevanja vseh ovir, slabosti in momentov, ki negativno vplivajo na naše uspehe. V mislih imam kvaliteto izdelkov, organizacijo dela, izbor strokovnega kadra, disciplino, itd. V tem so še velike rezerve, treba jih je le poiskati in izkoristiti.

In za zaključek?

»Predvsem moram reči vsem članom kolektiva naslednje: Situacija je res težka, vendar ni brezupna, pa je zato odveč vsak strah in nam vsem v škodo vsaka panika, ki jo nekateri želijo razširiti v podjetju.

Prav zaradi teže situacije pa apeliram na vse člane kolektiva. Na samoupravne organe in na družbeno politične organizacije, da vložijo vse svoje sile v izvrševanje vsakodnevnih nalog in v premagovanje težav in ovir. V razumevanju in slogi je moč, prav vse to pa nam je trenutno najbolj potrebno. Če bomo enotni, disciplinirani in delovni, bomo tudi letošnje leto preživel brez resnejših posledic.

nomski enoti od 1. 1 do 30. 4. 1969, pa se pribije k masi sredstev za osebne dohodke vsake ekonomske enote.

Sklepi:

1. Pravilniki o delitvi OD vseh ekonomskih enot se dopolnijo z novim 11/a členom, ki se glasi:

Za vsako uro opravljenega dela rednega delovnega časa pripada delavcu, ki izpolnjuje pogoje, dodatek v točkah za stalnost zaposlitve v podjetju po sledeči tabeli:

Delovna doba zaposlitve v podjetju	Štev. točk/uro
do 5 let	—
od 5—10 let	2
od 10—15 let	3
od 15—20 let	4
od 20—25 let	5
od 25—30 let	6
nad 30 let	7

Osnova za pridobitev pravice do dodatka izhaja iz delovne dobe zaposlitve v tem podjetju, ki se priznava za del rednega letnega dopusta. Delovna doba zaposlitve v tem podjetju se upošteva do vključno 31. 12. tekočega leta. Za zaposlitev v tem podjetju se šteje tudi zaposlitev v podjetjih, katerim je sedanje podjetje pravni naslednik.

Višina dodatka se ugotavlja delavcu na dan 1. 1. tekočega leta po doseženi delovni dobi iz 2. točke.

Delavcem, ki se ponovno zaposlijo v podjetju in imajo pogoje za pridobitev dodatka, se jim dodatek prične obračunavati šele po 3 mesecih ponovne neprekinjene zaposlitve.

Za opravljene ure preko polnega delovnega časa se točke za stalnost zaposlitve ne obračunavajo. Delavec, ki je v teku meseca neopravičeno izostal z dela, se mu za dotični mesec dodatek za stalnost zaposlitve ne obračunava.

Ta dopolnitev pravilnika o delitvi OD stopi v veljavo 27. 5. 1969, uporablja pa se od 1. 5. 1969 dalje.

2. Sredstva posebnega sklada se razdele na ekonomske enote, upoštevajoč strukturo delavcev, upravičenih do prejema dodatka za stalnost zaposlitve v našem podjetju.

Od 1. 5. do 31. 12. 1969 se mesečni znesek, ki je izračunan za posamezno EE, mesečno dodaja k znesku OD za ostvarjeno proizvodnjo po ceniku posamezni EE.

Pripadajoči mesečni zneski za čas od januarja do aprila 1969, se prenesejo na konto OD vsake EE.

Od 1. 1. 1970 dalje se letni zneski pribijejo k masi sredstev za izračun cenika proizvodnje in so potem ta sredstva vključena v cenik za enoto proizvoda, oz. v participacijo za posamezno EE.

3. Razveljavi se sklep o delitvi sredstev za OD iz posebnega sklada CDS, ki ga je CDS sprejel na 13. redni seji dne 19. 4. 1968.

4. Spremeni se besedni del pravilnika o delitvi dohodka, in sicer: v prvem odstavku 12. člena se črta besedilo: »in posebni sklad CDS 3,03 %«.

V celoti se črta člen 13.

5. Spremeni se tabelarni del pravilnika o delitvi OD ekonomske enote vzdrževalni obrat, in sicer:

pri delovnem mestu električar II se število zaposlenih zmanjša za 1 delavca

pri delovnem mestu električar IV se število zaposlenih zmanjša za 1 delavca

pri delovnem mestu električar III se poveča število zaposlenih za 2 delavca.

6. Predlog ODS uprave za povečanje participacije zaradi povišanja ocenitve delovnega mesta »laborant v raziskovalnem oddelku« se zavrne. ODS EE uprava lahko sklepa o povišanju ocenitve v okviru sedanje participacije.

4. Sklepanje o ukinitvi pravilnika o premiji za izvoz.

Sklepi:

1. Ukine se pravilnik o nagrajevanju za izvoz 30. 6. 1969. Do tega datuma se prizadetim EE izvozne

količine obračunavajo po tem pravilniku.

2. Zadolži se ekonomsko organizacijski sektor, tehnični sektor in kadrovske socialni sektor, da do 25. 6. 1969 pripravijo predlog, kako se bodo ta sredstva razdelila v 2. polletju in za leto 1970.

5. Pojasnilo o razdeljevanju sredstev za rekreacijo (nadomestilo za K-15).

Finančni direktor Tone Virnik poroča, da izhodišče današnjega razdeljevanja sredstev za rekreacijske potrebe izhaja iz nadomestila na račun bivšega obrazca K-15 (bonitete pri prevozu za dopuste) do konca leta 1965. Takratna osnova je znašala 1,5 % od osebnih dohodkov odnosno v denarju približno 47 milijonov S din. Leta 1966 so ta sredstva prešla v sklad skupne porabe podjetja, njihova uporaba odnosno koriščenje pa se je na podlagi tozadevnih pravilnikov dvignila od svoječasnih približno 51 milijonov S din na približno 55 milijonov S din v letu 1968. V letih 1966 do 1968 je podjetje ta sredstva zmoglo dajati, nikakor pa gospodarske razmere in obseg ostvarjenih odnosno pričakovanih skladov zaenkrat ne dopuščajo kakršnegakoli povečevanja delitvene mase v te namene.

Sklepi:

1. Pojasnilo o razdeljevanju sredstev za rekreacijo (nadomestilo za K-15) se vzame na znanje.

2. Pravilnik o razdeljevanju sredstev za rekreacijo ostane v celoti v veljavi.

6. Poročilo o proizvodnji in prodaji za mesec april 1969 in kumulativno.

Sklepi:

1. Potrdi se poročilo o proizvodnji in prodaji za mesec april 1969 in kumulativno kot je bilo predloženo.

2. Zadolži se glavnega direktorja, da do konca meseca junija predloži centralnemu delavskemu svetu okvirni program za izčrpano analizo celotne problematike podjetja, ki naj zajame: planiranje, proizvodnjo po posameznih obratih, komercialno poslovanje — zlasti nabavo surovin in reprodukcijskega materiala ter prodajo gotovih izdelkov, finančno poslovanje in kadrovske problematiko. V okvirnem programu naj bodo predvidene strokovne službe oziroma komisije, ki naj ustrezne analize pripravijo ter roki za predložitev posameznih poročil. Centralni delavski svet bo ta poročila oziroma analize obravnaval postopno.

8. Dotacija družbeno političnim organizacijam.

Sklep:

Sindikalni podružnici podjetja se odobri znesek 105.500,00 N din kot dotacija za kritje stroškov poslovanja družbeno političnih organizacij v letu 1969.

Razno.

Ing. Jurančič Zdenka predlaga centralnemu delavskemu svetu, da se v naše podjetje v zvezi s problematiko tekstilne industrije in s tem tudi našega podjetja, povabi na razgovor zveznega poslanca tov. Franca Braniselj. Centralni delavski svet naj zahteva, naj na Zvezni skupščini postavi Izvršnemu svetu konkretno vprašanje odgovornosti v zvezi z uvozom tekstila in izvrševanju svoječasnega dogovora med tekstilno industrijo na eni strani ter konfekcijsko industrijo in trgovino na drugi strani.

Sklep:

1. Vsak poročevalec mora na seji centralnega delavskega sveta predložiti točno formulacijo predloga, katerega predlaga centralnemu delavskemu svetu za sprejem — in to v pisni obliki.

Slavnost v Tekstilindusu

Z UKAZOM PREDSEDNIKA SFRJ SO BILI JUNIJA ODLIKOVANI

Z REDOM DELA Z ZLATIM Z MEDALJO ZASLUGE ZA NAROD VENCEM

Rudolf Polak
Karl Rozman (spomeničar)

Z REDOM ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO

Rudolf Kodrič

Z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM

Janez Čarman
Rudolf Hilčer
Pavel Homar
inž. Franc Indihar
Tonča Kralj
Anton Križnar
Marjan Križaj
Marija Kutnar
Ivan Oman
Pavel Remic
Ivan Sekne
Cilka Stanovnik
Franc Škofic
Jože Vidmar

Matilda Hribar
Janko Pegam
Marjan Tomažin
Slavko Virant

Z MEDALJO DELA

Marija Benedičič
Ana Bijek
Jože Cuderman
Stane Česen
Ivana Gubanec
Matevž Hudovernik
Helena Kalan
Marija Kavčič
Pavla Konc
Stana Kovačič
Slavka Krmelj
Ivanka Lušina
Ivana Mlakar
Milka Oman
Peter Pirc
Janko Pogačnik
Jože Rant
Marija Rozman
Kati Urbanc
Pavel Žibert
Marija Fireder

14. junija je odlikovanja podelil — v imenu predsednika SFRJ — predsednik Občinske skupščine Kranj, tovariš Slavko Zalokar.

Svečanost je otvoril predsednik CDS, tovariš Boris Soklič, ki je v

Odlikovanci v prostorih

izobraževalnega centra po prejemu odlikovanj

kratkih besedah dejal, da so ta odlikovanja visoka priznanja za odlikovance in hkrati tudi za ves kolektiv. Povedal je tudi to, da je kandidate zbrala komisija za odlikovanja pri CDS, in sicer na predlog e. e., vendar je s predlogom zamudila, pa se je vsa zadeva zavlekla. Planirano je namreč bilo, da bi bila odlikovanja podeljena že lani, ob 40. obletnici nastanka in razvoja našega podjetja.

Na koncu je predsednik čestital odlikovancem v imenu članov kolektiva in v svojem imenu.

Lepe, vzpodbudne in pohvalne besede je povedal tudi predsednik občinske skupščine. Med drugim je

dejal: »Prepričan sem, da bodo ta odlikovanja vzpodbudno vplivala ne le na odlikovance, temveč tudi na ostale člane kolektiva, da bodo

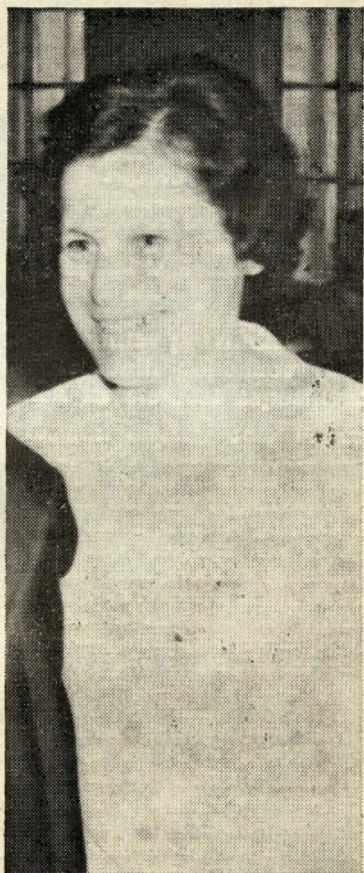
s še večjim poletom, še bolj vestno in prizadevno izvrševali svoje vsakodnevne naloge v teh težkih časih za tekstilno industrijo.«

Pred samo podelitvijo je župan čestital odlikovancem v imenu občinske skupščine, v imenu družbeno-političnih organizacij in v svojem imenu.

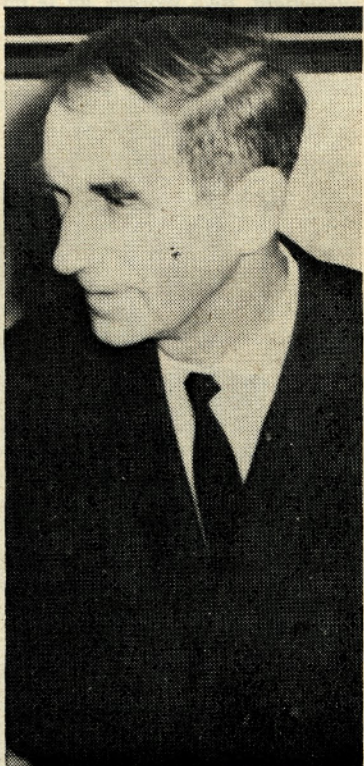
Po slavnostni podelitvi, so odšli udeleženci na prijateljski pogovor in skromen prigrizek.

Karel Rozman, mojster v tkalnici II

Kati Urbanc, predilka v predilnici I

Rudolf Kodrič, vodja izmene v tkalnici II

Čestitamo odlikovancem

Med pozdravnimi besedami župana, tovariša Slavka Zalokarja

Kakšna je ekonomska propaganda v našem podjetju ? !

Ekonomska propaganda in reklama sta specializirani dejavnosti komercialne službe in s svojo informativno ter vzgojno funkcijo vplivata na dosedanje in poznejše potrošnike z namenom, da bi povečali obseg prodaje blaga. Namen ekonomske propagande in reklame je, da ustrezno pripravi tržišča za prodajo izdelkov s tem, da obvlada prostorne razdalje in približa proizvajalca potrošniku, hkrati pa opozarja o uspehih in dosežkih podjetja.

Propagandne akcije učinkovito pomagajo propagandni službi, če so pravočasno, smiselno in časovno ustrezno razdeljene. To pa dosežemo, če celotno aktivnost eko-

nomske propagande in reklame operativno planiramo. Reklama pa mora biti seveda stalna in efektna, da doseže cilj, ki se kaže v poznavanju propagirane tovarne med potrošniki, zaupanje v to tovarno in seveda večji prodaji izdelkov.

V mesecu maju smo poslali na 1070 naslovov žena naš letošnji propagandni prospekt in anketo z namenom, da bi spoznali efekt propagande našega podjetja, efekt posameznih propagandnih posrednikov ter z njim, željami in pripombami potrošnikov dobili smernice za bodočo propagandno dejavnost.

Takoj moramo povedati, da smo dobili rekordno število (190) odgovorov, kar je 17,75 % vseh poslanih anket (na podlagi statističnih podatkov navaja literatura 5—10 % odgovorov kot izredno uspešno zaključeno akcijo). Struktura izpolnjenih anket po posameznih mestih

Kraj	št. anket	struktura
Ljubljana	127	66 %
Kranj	45	24 %
Celje	9	5 %
Maribor	5	3 %
Koper	1	0,5 %
neznan kraj	3	1,5 %
Skupno	190	100,0 %

Taka struktura ustreza tudi številu anket, ki smo jih poslali v posamezna mesta. Celotno število pa potrjuje upravičenost take akcije in hkrati dejstvo, da je potrošnik pripravljen sodelovati pri oblikovanju propagande, ki bo v prihodnje koristila njemu in podjetju.

Za uvod moramo še opozoriti, da je večina anketirancev obkrožila več rubrik v enem vprašanju. Zato smo morali pri izračunu jemati vsako rubriko kot samostojno vprašanje, ki mu je osnova (100 %) vseh 190 poslanih anket.

(Dalje na 7. strani)

Res prijetno je v našem počitniškem naselju

Se vedno so v našem kolektivu ljudje, ki ne poznajo našega naselja v Novigradu, pa si težko predstavljajo, da je to čudovit prostorček ob morju, kjer je možno udobno in poceni preživeti letni dopust.

So v našem kolektivu tudi taki, ki kaj radi rečejo kako pikro na račun ureditve tega naselja (lani in letos je bilo vloženega v ta namen kar precej denarja!), češ: »Za Novigrad je vedno denar, za ureditev raznih preprostih objektov v tovarni ga pa ni!«

po in okusno urejeno. Tako, kakršno je, mora in more zadovoljiti še tako zahtevnega letovalca.

Za tiste, ki še niste bili v tem naselju naj povem, da leži v bližini Novigrada v prelepem gozdičku pinij tik ob morju. V tem gozdičku, ki sega do obale, so lepo razporejene hišice, menza, jedilnica in ostali prostori. Trenutno je tam 21 starejših hišic s po 4 ležišči, 11 novih hišic s po 3 ležišči in 10 hišic dvojčkov, kjer ima vsak dvojček po 2 ležišči. Skupna kapaciteta je tako 157 ležišč, možno

posedati na verandah, sredi zelenja in cvrčanja ptičev.

Plaža je čista, prostorna in res primerna za sončenje. Tudi vstop v morje ni težak, čeprav je treba paziti, da ti na spolzkih tleh ne spódrsné. Morje ji kristalno čisto in brez ježkov. Na plaži je tuš s sladko vodo, če kdo ne prenese soli. Za družine je prijetno to, da segajo pinije do plaže, kjer starši v njihovi senci lahko pustijo svoje otroke (tudi dojenčke), da se igrajo ali pa počivajo, sami pa se sončijo in kopljejo in kljub vsemu še otroke z lahkoto nadzirajo.

Poleg kopanja in sončenja se vsak lahko tudi športno izživlja, saj je na voljo balinanje, kegljanje, odbojka, nimizni tenis, šah in karte, za otroke pa so narejene lične gugalnice in peskovnik. V klubskem prostoru je televizija, novo letos pa je, da bodo letovalci tudi na plaži lahko poslušali prijetno glasbo, poročila in druge zanimivosti. Uprava doma je namreč nabavila magnetofon z ojačevalcem, kar bo vse to omogočilo. Za rekreacijo je torej tudi v vseh pogledih poskrbljeno. S turističnim društvom Novigrad je dalje zmenjeno, da bodo šli člani — letovalci lahko tudi na krajše izlete s čolni, medtem ko ni uspelo dobiti dovoljenja za nočno udeležbo z ribiči.

Za tiste, ki ob morju radi taborijo, je tudi dovolj prostora v tem našem naselju, plačati morajo le 3 nove dinarje za ležišče in običajno takso, hranijo pa se seveda lahko v menzi.

Obrat prehrane je sodobno urejen po vseh sanitarnih predpisih. Kapaciteta kuhinje je od 400—450 obrokov. Letovalci so brez izjeme hrano pohvalili, da je dobra in da je je dovolj.

Jedilnica je vsa pokrita, ima 120 prostorov (sedežev) in zato skoraj ni treba čakati na prostor, kot

smo to morali delati prejšnja leta. Res pa je, da ne morejo jesti (pri polni zasedbi ležišč!) vsi letovalci naenkrat, ker se v naši menzi hranijo tudi naši kooperanti iz »Zvezde« in »Svilanita«. Na našem zemljišču imajo le-ti svoje hišice, hrano pa dobijo v naši menzi. Zani treba čakati na prostor, kot radi razpoložljivih kapacitet jem-

Pogled na stare hišice

Solarčki so prispeli v Novigrad

So končno tudi taki člani, ki kritizirajo razmere v Novigradu, in to od prostorov za domovanja, do jedilnice, hrane in plaže.

Z namenom, da bi prikazal naše naselje v pravi luči, brez pretiravanja in olepševanja sem si 6. junija ogledal razmere sam, hkrati pa sem napravil tudi posnetke najvažnejših objektov, ki jih tudi objavljam. Reči moram, da je naselje v vseh izglelih izredno le-

pa je seveda namestiti tudi kakšno zasilno ležišče, na primer za manjšega otroka. Skozi vse naselje pelje asfaltirana cesta, še posebej pa vodi k vsaki hišici tlahovana stezica. Že tako lepo okolje hišic, ki ga ustvarjajo pinije, je še olepšano z raznimi grmiči, ki so se prav bohotno razrasli. Vsak letovalec ima tako na izbiro ali vročo plažo ali prijetno senco in hlad. Posebno zvečer je prijetno

Nova hišica

Moderno opremljena nova hišica

Pogled na otroško igrišče v parku

Plaža — leva stran — je prostorna in lepo urejena

v Novigradu

lje upravnik na hrano tudi druge interese, pa je zato ob menjavah letovalcev v našem naselju včasih vseeno malo večji dren v jedilnici.

Omenjenega dne sem si ogledal nekatere hišice in moram priznati, da je bilo povsod opaziti red in čistočo. Veliko je vredno to, da je v vseh hišicah položena plastična prevleka tal, kar omogoča hitro in dobro čiščenje. Začudilo me je, da glede reda in čistoče moški nič ne zaostajajo za ženskami. Ogledal sem si namreč hišico, v kateri so letovali 4 moški (Ivan, Jože, Tone in Vili), in moram priznati da je bilo vse čisto, da so

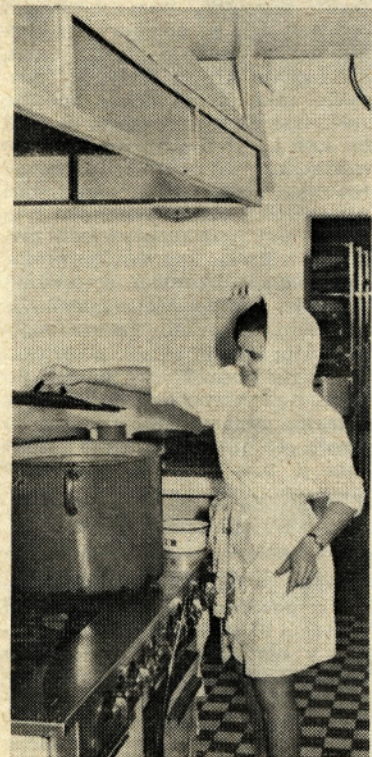
tudi o samem osebju. Minka je rekla, da se še nikoli ni imela tako prijetno, kot prav letos, čeprav je že 55 let na svetu. Katra pa je dodala, da je vse drugo v redu, le zebe jo, ker vreme ni takšno, kot bi moralo biti. Vreme je bilo tistega dne res hladno, če je pa Katro zeblo pa ni nič čudnega, saj je komaj da imela kaj na sebi, medtem ko sem bil sam kar v zimskem puloverju.

Gugalnice za otroke

Pozabil sem omeniti, da je tudi cesta do naselja od odcepa kar v redu, saj ni tam niti velikih kamnov niti blata. Vzdržujejo jo pa kar sami, namreč upravniki domov in ostalo osebje. Ko sem peljal po njej, sem naletel na našega upravnika, kako jo je z drobnim peskom popravljal. Na sliki se o tem lahko sami prepričate.

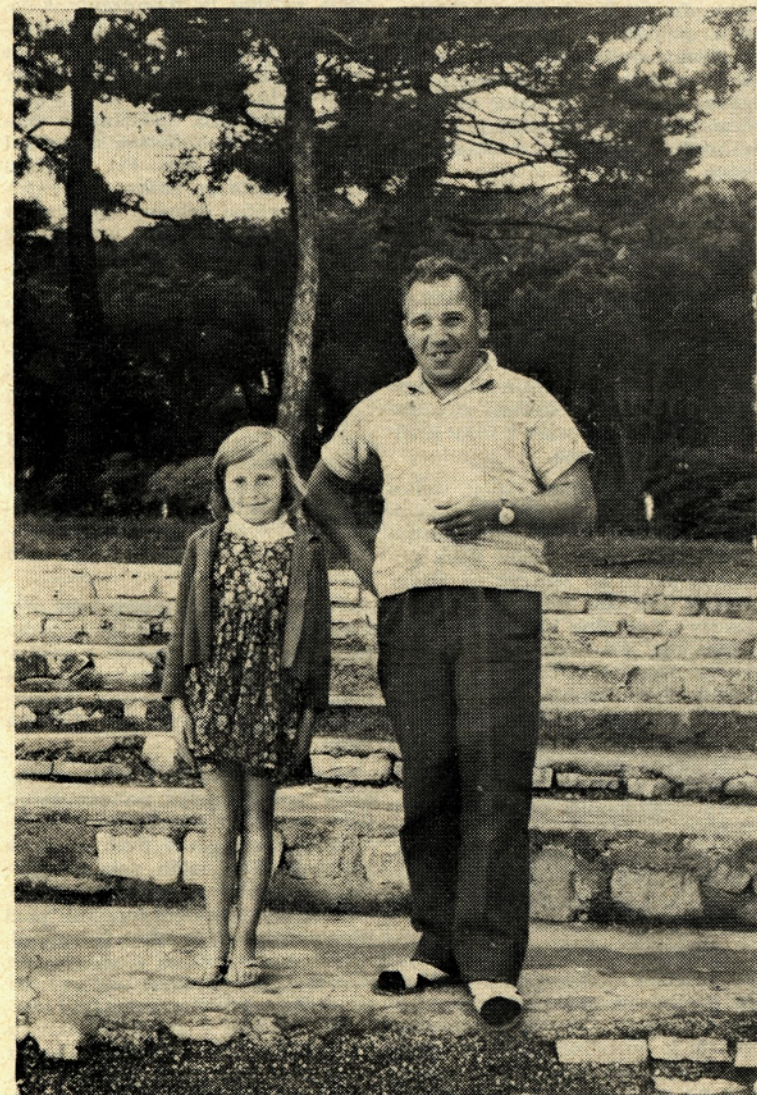
Na žalost mi ni uspela slika strežnega osebja in kuharic (kuharice: nikar mi tega ne zamerite!), lahko pa povem, da so zelo simpatične in vedno dobro razpoložene. Tistih nekaj trenutkov, ki sem jih prebil v menzi sem ugotovil, da se zna glavna kuharica Sonja hitro zasukati, da je energična in prikupna; da je dobra kuharica pa sem ugotovil na oki-

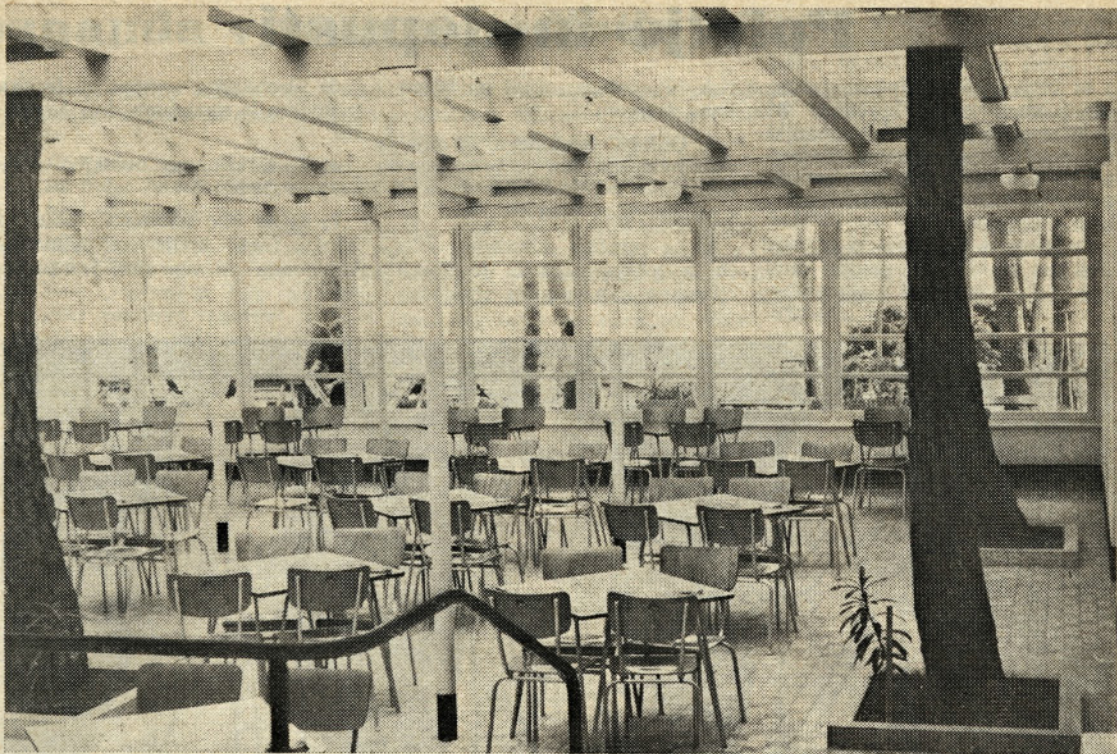
Glavna kuharica — Sonja se počuti prijetno

bile postelje prav po vojaško naravnane, da ni bilo nikjer navlake in kake druge umazanije.

V pogovoru z letovalkami (Justo, Pavlo, Katro, Minko, Olgo, Sonjo itd.) sem slišal o urejenosti naselja samo pohvalne izjave, o hrani vse najboljše in prav tako

Letovalci — oče in hčerka

Jedilnica — velika, zračna in prijetna

sani govedini, ki je bila zares čudovita celo zame, čeprav jo znam tudi sam dobro pripraviti in jo jem le, če je odlična. Priznam, da je tako dobro ne znam pripraviti! Če bi jedel še njen golaž, bi dal lahko že končno oceno o njenih sposobnostih, tako pa bom s to oceno moral počakati do — golaža.

Tistega dne so prišli v Novigrad tudi otroci-šolarji, in to iz šole Franceta Prešerna iz Kranja. Nace jih je prav po očetovsko

razmestil po hišicah. Zvedel sem, da jim naša uprava nudi vse, da bi dvodnevne izlete preživeli lepo in prijetno. Na take dvodnevne izlete hodijo tudi šolarji drugih kranjskih šol, med njimi iz osemletke Lucijana Seljaka, Gostinskega šolskega centra iz Kranja iz tržiške osemletke itd.

Vse, kar sem napisal je resnično, pa zato mirno lahko rečem, da je počitniško naselje v Novigradu res prijetno in primerno urejeno za oddih in razvedrilo.

Morda je res, da smo tja vložili precej denarja, vendar ne smemo pozabiti, da je ta kotiček namenjen za oddih in sprostitve našim članom, ki skozi vse leto garajo za stroji in v privatnem življenju. V tem pogledu nam zato ne sme biti žal denarja, ampak bi morali stremeti za tem, da to naselje še razširimo, da bi tako še več članom omogočili, da preživijo v miru in sproščenosti tisti kratki teden dopusta ob našem lepem Jadranu.

P. G.

Nace popravlja cesto

Desna stran naše plaže

Poletje in dopusti

1) Velika moda so letos obleke pisemskega kroja, sprednja dva dela se prikrizata in se zapenjata z gumbi ali pa s pasom. Te obleke so primene tudi za močnejše postave. Vzamemo lahko tudi tiskano blago.

2) Hlače in tunika se vedno bolj uveljavljata za vse prilike in za vsa blaga. Lahko kombiniramo

tisk in enobarvno ali pa blago s karo vzorcem.

3) Obleka srajčnega kroja je zelo hvaležna, ker je primerna za močnejše postave. Kombiniramo z enobarvnim blagom.

4) Za punčko naredimo obleko iz enobarvnega in jo spredaj izvezemo z navadnim vbodom.

5) Enobarvno srajčko za fantka poživimo z raznobarnimi krpicami.

6) Tudi kopalno oblekico poživimo s krpincami.

7) 8) Se obe enobarvni obleki enostavnega kroja okrasimo s krpincami ali vezanimi bordurcami.

Človek, zdravje in produktivnost

(Nadaljevanje k letošnjem svetovnem dnevu zdravja, ki je posvečen medicini dela.)

PETDNEVNI DELOVNI TEDE

V mnogih naših podjetjih se že nekaj let sprovaja petdnevni delovni teden. Po tem razporedu dela že več milijonov ljudi. Pri analizi omogočeno priti do zaključka na petdnevni delovni teden je lizi takega masovnega poizkusa je o vrednosti skrajšanega delovnega tedna za zdravje delavcev. Prehod opravičen ne samo iz socialnogi-ganskega, temveč tudi iz proizvodnoekonomskega stališča.

Po uvajanju petdnevnega delovnega tedna v industriji so ustvarjeni boljši delovni pogoji in se je povečala produktivnost dela. Delavcem in uslužbencem je omogočen popolnejši odmor, imajo več časa za študij in boljše izkorišča-nje prostega časa. Starši lahko več časa posvetijo vzgoji svojih otrok.

Izkušnje, ki so se pridobile z uvajanjem skrajšanega delovnega časa prepričljivo dokazujejo, da dva dneva počitka v tednu pripomoreta k boljši kondiciji delovnih ljudi. Opaža se tudi, da se je zmanjšalo število obolenj in povečala produktivnost pri delu.

Podvojen prosti čas omogoča boljše in popolnejše izkoriščanje narave za aktivni počitek in za nabiranje nove delovne energije.

Koliko časa porabi vsak od nas za pot od doma v službo in nazaj? Uro, uro in pol! In če šesti dan ni

treba iti na delo, je tu namesto osem kar deset ur več prostega časa. Razumljivo je, da je že s tem mnogo doseženega, če se samo enkrat ublaži problem prevoza ogromnega števila delavcev na delo in iz dela, kar je posebnega pomena za velika industrijska središča. Vse to se pozitivno odraža v podjetjih, ki so že uvedla petdnevni delovni teden.

Neka bombažna industrija dela že več kot tri leta po novem delovnem času. Interesantni so rezultati, ki jih je pokazalo anketiranje delavcev v tej tovarni. Anketa je postavila štiri vprašanja: o cenovno življenjskih in delovnih pogojih po prehodu na petdnevni delovni teden, preživljanje dodatnega dneva dopusta, trajanje sna in spremembe kondicije. Večkrat po sto izpolnjenih anketnih listov je dalo sledeče odgovore: 85 odstotkov delavcev ocenjuje petdnevni delovni teden pozitivno, 10 odstotkov ne daje jasne izjave, a 5 odstotkov je dalo negativno mnenje o novem načinu dela.

Ta dopolnilni prosti dan posebno koristi ženskam, posebno tistim, ki imajo otroke, predvsem za nego otrok in urejanje hišnih del. Skoro polovica neporočenih žena posveča ta drugi prosti dan v tednu študiju. Vsi so opazili, da so se dvojno povečale možnosti za zdrav počitek. Zato so mnoge žene v anketi poudarile, da po prehodu

na nov delovni čas boljše in dalj časa spijo in počivajo.

V velikem številu odgovorov je naglašen pozitiven vpliv petdnevnega delovnega tedna na splošno kondicijo delavca. Samo posamezniki dajejo negativen odgovor na to vprašanje. S prehodom na novo razporeditev dela — petdnevni delovni teden — se je podaljšal čas dela v teh petih dneh. Nekateri so postavili vprašanje, ali se s tem dodatnim prostim dnevom v tednu kompenzira energija izgubljena zaradi podaljšanega delovnega dneva?

Strokovno zbrani podatki neizpodbitno potrjujejo, da dva prosta dneva v tednu popolnoma nadomeščata organizmu njegovo podaljšano dnevno trošenje energije in spravljata v ravnotežje tok fizioloških procesov. Dva dneva počitka doprineseta k popolnejši obnovi moči v primerjavi s šestdnevnim delovnim tednom in pripravita delavca, da lažje premaguje utrujenost. Tako razporeditev dela doprinese mnogo za dobro kondicijo in razpoloženje delavca. V naši državi plansko prodirajo v življenje razni momenti za olajšanje delovnih pogojev. Na delovnih mestih poskušamo uspešno zaščititi človeka pred delovanjem faktorjev: visoke in nizke temperature, prah, dim, pare, ropot, vibracije, žarčenje itd. Zato so v naših tovarnah čedalje redkejša težka pro-

Sodeluj v Tekstilcu!

Cigareta — ne potrebujem te več!

Morda tudi vas že dalj časa moti problem, o katerem želimo spregovoriti. Kako se odvaditi kajenja? To naj berejo predvsem strastni kadilci. Tistim, ki pokadijo le 2—3 cigarete na dan, ni namenjen ta članek. Seveda je takih s skromnimi potrebami po kajenju zelo malo.

In vi strastni kadilec bi mar radi prenehali kaditi? Ste si postavili trden cilj, da tudi ene ne več, čim bo to mogoče?

No pa pričnimo s tečajem. Sedite udobno in da se boste dobro počutili, si prižgite cigareto ter poskusite z branjem tega članka nadaljevati. Cigareto si skrbno prižgite, z ljubeznijo ji odkrijte konico, da bo dobro potegnili. Naslonite se, potegnite prvi prijetno dišeči dim in berite dalje.

Prijeten okus ima tale cigareta, kaj? Le zakaj bi se ji morali pravzaprav odreči? Je mar dovolj razlogov, ki govorijo proti njej? Gotovo jih je veliko, morda ste si že pokvarili tek in prehrano in ne smete več jesti in piti vsega, kar si poželite.

Tudi mladi niste več čisto in vaš odnos do drugega spola bo prej

ali slej le še platonski. Vaš standard ne premore avtomobila in si izleta v naravo ne morete privoščiti, za cigareto pa bo le še ostalo denarja. Kaj ne smete res ničesar imeti od življenja? Kamorkoli pridete, povsod naletite na kadilce: med študente, med delavce, kmete in intelektualce. Pridete v zdravniško ordinacijo in kaj zagledate na mizi: pepelnik, poln cigaretnih ogorkov. Lej ga šmenta — zdravnik bi pa vendarle moral vedeti, da kajenje krajša življenje, povzroča raka in prebavne motnje vseh vrst. Je mar mogoče, da tudi on sam kadil? Da, pogledali ste še enkrat in prav dobro videli, da je res tako. Zakaj bi mu morali biti prav vi tisti revež in stopiti na to trnovo pot muk in odpovedi; prenehati s tistim kar vam je pomagalo v dneh depresije in mračnih dneh, ko je bilo doma v stanovanju čisto nevzdržno, tako nemogoča je bila žena in otroci in vse vam je šlo na živce. Pa ste posegli po dobri cigareti, po tisti, ki jo imate najraje, vzeli v roke časopis in kmalu ste bili mirni in prav malo vam je bilo mar, če je žena še tako ropotala z lonci.

(Dalje na zadnji strani)

fesionalne bolezni. Naše sanitarno-tehnične norme dovoljujejo normalne proizvodne pogoje, v katerih človek lahko dela, a da pri tem ni ogroženo njegovo zdravje in življenje. V takih prilikah lahko psihične in fizične sposobnosti človeka očuvajo svojo sposobnost tudi v podaljšanem delovnem času.

Eksperimentalni podatki in teoretski računi prikazujejo, da največ kemičnih snovi prispe v organizem v prvih urah njihovega delovanja na človeka, tj. v začetku delovne izmene ali na začetku delovne operacije, ki jo spremlja velika količina prahu, par in dima. Količina škodljivih materij, ki takoj v začetku delovnega procesa prodre v organizem je približno enaka količini v toku vsega delovnega dneva. Dvodnevna prekinitev dela pripomore k popolnejšemu odstranjevanju teh škodljivih snovi iz organizma in povečuje njegovo odpornost. V toku dvodnevnega počitka se temeljiteje odstrani prah, ki je prispel v dihalne organe.

V laboratorijih za higieno dela in profesionalne bolezni se detaljno občasno proučuje na koncu dela, koliko vsebuje delavčev organizem toksičnih snovi in tudi koliko se odstrani toksičnih snovi v času odmora. Raziskovanja so pokazala, da se eliminacija škodljivih snovi delovnega okolja in obnavljanje fizioloških funkcij organizma odvija popolnejše v toku dvojne prostega časa.

Petdnevni delovni teden veliko koristi tudi gradbenim delavcem. Na gradbiščih se je sicer znatno zmanjšalo težko fizično delo, povečale pa so se zahteve na živčni sistem delavcev. Od gradbenih delavcev zahtevamo brzino in stalno pozornost. Po dveh dnevih počitka gradbeni delavec stopa na delovno mesto spočit, brez ostanka utrujenosti, seveda le v primeru, če v tem času ni delal na honorarnem delu. Enaka živčna napetost na račun prejšnje fizične utrujenosti nastopa pri ostalih delih v industriji. Človek se z moderno tehnologijo fizično razbremeni, živčna napetost pa je vedno močnejša, ker je postal suženj stroja in hitrosti.

Za ogromno število delovnih ljudi, posebno intelektualnih delavcev je dvodnevni počitek neprecenljive vrednosti. Celicam možganske skorje je potrebno več časa za obnovo njihovih normalnih funkcij kot pa nekaterim drugim celicam. Ali je povsod koristno uvajanje petdnevnega delovnega tedna?

Znano je, da je za človeški organizem posebno škodljiv intenzivni ropot od 85 decibelov, posebno kadar v tem spektru prevladujejo visoke frekvence. V toku 3—4 urnega delovanja ropota na organizem ostane ta skoro neobčutljiv za ropot. Od pete ure dalje začne ta občutljivost naraščati, znatno se pojačujejo tudi spremembe na živčnem sistemu. V osemurnem delovnem času so lahko te spremembe že tako močne, da jih niti dvodnevni počitek ne spravi v ravnotežje. Zato je treba pred uvajanjem skrajšanega delovnega časa misliti na zmanjšanje intenzivnosti najnevarnejšega zvočnega spektra.

Iz zdravstvenega gledišča pa uvažanje delovnega časa povzroča težave tudi tam, kjer je potrebna večja ostrina in naprežanje vida. To je največkrat pri kontroli kvalitete proizvodnje, pripravo in montažo drobnih preciznih delov in pri delu z optičnimi instrumenti. Funkcionalna sposobnost vida je namreč zelo odvisna o dolžini njihovega trajanja. Pri daljšem trajanju dela se zmanjšuje ostrina vida, vidna delovna sposobnost in kvaliteta kontrole, javljajo se glavoboli in bolečine v očeh.

Uvažanje petdnevnega delovnega tedna v podjetjih in ustanovah vpliva na vse življenje v vasi in mestu. Prehod podjetij na petdnevni delovni teden se je pokazal kot neuspešni v manjših mestih in vaseh, ki gravitirajo napram neke-mu podjetju, ker se je tam mogel lažje vskladiti čas v promet, trgovinah, otroških in medicinskih ustanovah z novim načinom začotka in konca dela tovarniških izmen. Vse to je za življenje zelo važno.

Novo organiziranje preskrbe bivalcev mesta ali naselja je treba tako organizirati, da lahko vsak v dveh prostih dneh koristi vse za popoln počitek in vsestranski razvoj svojih duševnih in fizičnih moči.

V našem času se petdnevni delovni teden odvija po programu dela podjetij z neprestanim proizvodnim ciklusom v dveh ali treh izmenah. Tak način dela se odlikuje z modnimi pozitivnimi momenti: točni časovni intervali med posameznimi delovnimi izmenami, možnost odmora v času glavnih obrokov itd. Uprava podjetij, ki poznajo specifične momente življenja in dela v svojih kolektivih izbirajo tisti čas in način dela, ki bo v najboljši meri doprinesel k dobremu počitku in počutju svojih delavcev in produktivnosti dela.

Kakšna je ekonomska propaganda v našem podjetju ?!

1. Ali poznate Tekstilindus — od kje?

- a) s televizije
- b) z radia
- c) iz časopisov in revij
- d) po izdelkih v trgovini
- e) s sejmi
- f) z modnih revij
- g) s prospektov
- h) ne poznam

Vprašanje je očitno postavljeno zato, da bi zvedeli, kateri od dosedaj uporabljenih propagandnih medijev je bil najefektnější in kakšno je razmerje vloženih sredstev za posamezni medij napram efektu, ki ga je dosegel.

Vrstni red uspešnosti propagandnega posrednika po številu glasov je naslednji:

Vrstni red prop. posred.	Št. glasov	%
1. Televizija	121	64
2. Izdelki v trgovini	110	58
3. Sejmi	73	38
4. Modne revije	67	35
5. Časopisi in revije	62	33
6. Prospekti	50	26
7. Radio	46	24
8. Podjetja ne pozna	2	1

Kaj lahko sklepamo in zaključimo po dobljenih odgovorih anketirancev?

Najuspešnejša je televizija, posebno, če primerjamo zanjeto potrošena sredstva v letu 1968 s sredstvi za časopise in revije. To nam ne potrjuje samo njenega propagandnega učinka in upravičenost vloženih sredstev, temveč kaže tudi na to, da bomo morali v prihodnje vlagati v TV več sredstev. Kot drugi najuspešnejši posrednik ekonomske propagande se je pokazala trgovska mreža detalistov — izdelki v trgovini. Naj citiram pripombe potrošnikov:

— MARTA ERJAVEC, LJUBLJANA: Morda bi kazalo ob posameznih tkaninah poleg firme in običajnih podatkov o tkanini prilepiti tudi manjšo sliko s podrobnim opisom, ki mnogo pripomore tudi k nakupu tkanine. Včasih se ne moreš odločiti za nakup, ker se bojiš slabih izkušenj in že nekaj strokovnih podatkov pomeni lepo priporočilo, lažje odločitev in hitrejši nakup.

— BELIČ ANA, LJUBLJANA: Pri nakupu blaga pogostokrat opazim, da prodajalke niso seznanjene z lastnostmi blaga.

— KRESNIK MARJETA, LJUBLJANA: Tkanine v trgovinah naj bi imele vidnejšo oznako vaše tovarne.

— DUSICA ERZIN, dipl. phil., LJUBLJANA: Več vašega emblema in imena k artiklom v maloprodajne izlozbe in seminarjev za prodajalce za »pultom«. To bo vaša najboljša reklama. Raziskava tržišča v ZDA je pokazala, da je dobro postavljena reklama v izlozbi maloprodajnih trgovin še vedno najbolj učinkovita poleg TV reklame.

— MEZE DAVORINA, LJUBLJANA: Dobro bi bilo, da bi oznake kvalitete blaga v trgovinah (kakovostne znamke) bile vidne.

— KORDIS FANI, LJUBLJANA: Trgovina naj v izlozbah natančno in na vidnem mestu označi najvažnejše podatke blaga in ime vaše tovarne.

— KALAN ANA, LJUBLJANA: V trgovinah, zlasti v izlozbah, naj bi bila vaša kvalitetnejša blaga vedno primerno predstavljena s firmo, itd.

Iz citiranih pripomb in želja potrošnikov lahko zaključimo, da je bilo sodelovanje naše propagandne službe z detalisti slabo in da bi to možnost sodelovanja najprej podrobneje analizirali in izkoristili. To pa bo tudi naslednji korak in naloga naše propagandne službe.

2. Katera oblika propagande vas najbolj navduši?

- a) prospekti
- b) televizija
- c) radio
- d) časopisi in revije
- e) sejmi
- f) modne revije

Zaradi ugotovitve priljubljenosti propagandnih posrednikov in s tem razje odločitve pri njihovem prihodnjem izboru in planiranju sredstev za propagando, smo potrošniku postavili tudi gornje vprašanje.

Vrstni red prop. sredstva	Štev. glasov	%
1. prospekti	103	54
2. modne revije	89	47
3. televizija	65	34
4. sejmi	62	33
5. časopisi in revija	56	29
6. radio	10	5

Mislím, da nam rezultati ankete oz. tabela dovolj jasno pokaže, katera propagandna sredstva naj bodo najmočnejše zastopana.

Povežimo rubriko »prospekti« iz drugega vprašanja s četrtim vprašanjem in ju skupno tudi obravnavajmo!

Poleg tega, da se je izkazala ta oblika propagiranja kot najbolj priljubljena med potrošniki, je tudi 58 % anketirancev v anketi izrazilo, da je taka propaganda uspešnejša kot ostale oblike propagande, 76 % pa jih ugotavlja, da jim je taka oblika v pomoč pri izboru in nakupu tkanin. Res je, da je ta oblika draga, vendar, če upoštevamo gornjo številko (58 %) in željo 99,5 % anketirancev, da želijo se v prihodnje tako propagando, nam mora biti to samo dokaz, da so bila sredstva za prospekt racionalno potrošena, da smo krenili po pravi poti, ki nam zagotavlja predvsem večjo realizacijo in večjo popularnost.

Pripombe potrošnikov:

— COBEC SLAVICA, MARIBOR: Mislím, da bi bilo dobro v prospektu pokazati modele tudi za starejše (40—50 let) in dečke (11—15 let). Posebno za dečke je premalo te vrste propagande.

— OGRAJENSEK PEPCA, Ljubljana: Na opremi kataloga vam lahko samo čestitamo. Vzorce, kroji in barve so odlični izpisi. Skoda je le, da ne moremo kar pri vas naročiti oblek in kompletov. Izbrala bi vsaj štiri. Sporočite mi prosim, kje se lahko nabavi v konfekciji gotov izdelek iz tega kataloga?

— MARTA ERJAVEC, LJUBLJANA: Taka oblika propagande je odlična, privlačnejša, efektnejša, ob nakupu se je hitro spomniš. Čestitam vaši službi, ki nas bo na tak način pobje seznanila z artikli in sploh z vsem, kar nas ženske zanima in kar tako skopo (ali pa sploh ne) izveš od naših prodajalcev. Ker je taka propaganda draga, bi morda kazalo po neki komadov razposlati v čakalnice frizerskih salonov (to smo že pred tem tudi storili) kolodvorske, zdravniške čakalnice itd. Jaz sem odnesla v prvi frizerski salon s seboj vašo knjižico z željo, da si jo še katera ogleda. Propaganda v tem stilu je na visokem nivoju in upam, da vam bo prinesla ugled in uspeh.

— KALAN ANA, KRANJ: Hvala lepa za prospekt, je zelo okusno prirejen.

— MATOKOVIČ KATARINA, KRANJ: Po modelih se vidi, da jo vodi (propagando) dobra, mojstrska roka, čestitam!

— REMIC MARIJA: Sele prospekt me je navdušil za nakup.

— MIKUŽ VLADISLAVA: Barvni prospekti imajo večji uspeh, ker nazorno prikazujejo vzorce

blaga. Želim vašemu kolektivu mnogo uspeha in delovnega pol leta.

— KORDIS FANI, LJUBLJANA: Se bolje bi bilo, da bi priložili tudi vzorce blaga.

— MEZE DAVORINA, LJUBLJANA: Dobro bi bilo, če bi v barvnem prospektu bile navedene vsaj nekatere trgovine, v katerih bi se prikazano blago v prospektih tudi kupilo.

— KANDORFER MARICA, LJUBLJANA: Vaši izdelki so zares izredni. Želim še vnaprej vašemu kolektivu mnogo uspehov.

— BELČIČ ELI, LJUBLJANA: Predlagam prilaganje vzorcev tkanin.

— JANEŽIČ dr. BOŽENA, LJUBLJANA: Vaš priloženi prospekt me je zelo navdušil. Zelela bi, da bi jih v bodoče še razpošiljali, saj nam bi s tem lahko prihranili mnogo poti in časa in omogočili lažjo odločitev pri nakupu vaših izdelkov, ki so zelo okusni, elegantni in zelo prilagodljivi našim razmeram.

— BRUDAR ANTON, UPOKOJENEC KRANJ: Minilo je že 20 let, odkar sem šel iz vašega podjetja, kjer sem bil zaposlen kot tkalski mojster. Nisem se mogel načuditi kvalitetnim in lepim vzorcem. Ni čudno, da je vaše podjetje napredovalo. Zelo bi bil srečen, če bi smel na ogled vašega podjetja.

Modne revije kot oblika propagande so na drugem mestu po priljubljenosti med potrošniki. Ta podatek nam potrjuje pravilno odločitev pri setavi plana propagande, saj smo s planom v letošnjem letu predvideli večjo samostojno potujočo revijo, ki naj bi zajela (v sezoni) vsa večja jugoslovanska mesta.

Televizija je poleg dovolj velike priljubljenosti pokazala tudi največji propagandni efekt. Zato moramo še enkrat poudariti, da bo v prihodnje potrebno dati še več poudarka na ta medij in to ne samo v republiškem, temveč tudi v medrepubliškem merilu.

3. Kakšna je naša propaganda?

- a) vas samo seznanja
- b) vas pritegne
- c) vas navduši za nakup

Vrstni red rubrike	Št. glasov	%
1. Vas navduši za nakup	133	70
2. Vas pritegne	66	35
3. Vas samo seznanja	17	9

Najprej moramo povedati, da je ugotavljanje uspešnosti propagande za posamezni artikel napram vloženim sredstvom v našem primeru nemogoče. Zakaj? Število artiklov, ki jih izdelujemo, je izredno veliko. Zato moramo propagirati večje število izdelkov hkrati.

ti, kar je tudi opravičeno, saj bi sredstva celotne propagande, usmerjene samo na en ali dva izdelka, če bi ga izdelali v majhni količini, morda celo presegle njuno lastno ceno.

Te okoliščine so zato narekovale tudi tako 3. vprašanje, ki bi se nam, brez predhodnega pojasnila, dozdevalo premalo konkretno, posplošeno; odgovori nanj pa neokristni.

Kakor je razvidno iz tabele, je 133 od 190 anketirancev (ali 70 %) odgovorilo, da jih naša propaganda navduši za nakup. To je presenetljiva številka, zato moramo predpostaviti, da so anketo poslali v večjem številu le tisti ljudje, ki jih naša propaganda resnično navduši za nakup.

Iz rezultatov ankete vzorcev naših potrošnikov tkanin si bo naša propagandna služba lahko koristi-

la nekaj dobrih napotkov za nadaljni razvoj te dejavnosti v podjetju, hkrati pa je že delno priznanje za dobro začeto delo, ki pa bo moralo biti seveda še boljše. Hkrati pa bo treba prepustiti več samostojnosti v odločanju in izvajati propagando kar se da najbolj po sprejetem planu propagande. Stroški za ek. propagando bodo seveda iz leta v leto rasli, kar je tudi logično, saj je vedno težje prodajati v težkih tržnih pogojih tekstilne industrije. Stroški za ek. propagando imajo tendenco porasta v večini gospodarstev. Največ dajejo za ekonomsko propagando v ZDA (2,75 % od narodnega dohodka). Tudi v naši državi stroški za ek. propagando, ki morajo biti vkalkulirani v ceno proizvoda, hitro naraščajo in so sedaj približno na višini 1,5 % od narodnega dohodka. Naši izdatki za propagando pa so močno izpod tega jugoslovanskega povprečja.

J. J.

Pojd' mo na Štajersko ...

Z mladinci iz MTT smo se namenili za dvodnevni izlet. Iz Kranja smo odšli zgodaj zjutraj 19. aprila. Peljali smo se z avtobusom podjetja Transturist.

Bilo je lepo sončno jutro, pa je zato bilo tudi naše razpoloženje že na začetku prijetno in živahno.

Prva postaja so bile Trojane. Tam smo se najedli sladkih, širrom Slovenije znanih trojanskih krofov, nato pa nadaljevali vožnjo proti Mariboru.

Kmalu se je oglašil prvi pevec. Zazvenela je slovenska: pojdemo na Štajersko, gledat kaj delajo ...

Pot je minila kot bi mignil, čeprav je v kilometrih kar precej dolga. Na avtobusni postaji v Mariboru so nas že čakali predstavniki mladinske organizacije tovarne MTT. Sprejeli so nas res priščno, nakar smo se odpeljali na ogled enega obrata tovarne, in to obrata »Svila«. Zelo zanimivo je videti, kako tkejo svilo. Obrat je sicer majhen, je pa zelo donosen, ker je edini te vrste v Jugoslaviji. Videli smo čudovito lepa blaga.

Po ogledu tega obrata smo si ogledali še umetno jezero, nato pa smo šli nazaj v mesto in se ustavili pred hotelom Slavija. Pred kosilom so nam razkazali še delček starega mesta.

Po kosilu smo odšli na Ostri vrh, kjer smo se udeležili proslave v čast Djura Djakovića, ki je bil med drugo svetovno vojno zavrtno ustreljen. Na žalost nas je tam gori vreme pustilo na cedilu. Kar na hitro se je pooblačilo in začele so padati — snežinke. V počastitev proslave so vojaki oddali častne salve, pevci pa so nato zapeli partizanske pesmi. Vse bi bilo lepo in čudovito, če ne bi sneg vse bolj naletaval. Kar na

hitro je bilo vse naokrog belo.

Po proslavi smo šli še na Pohorje. V Pakovem domu, ki je last tovarne, so nas zopet toplo sprejeli. Po izdatni večerji so nas razmestili po sobah, večer pa smo zaključili s prijetno zabavo. Tako smo končali svoj prvi dan izleta.

Drugi dan nam je na poti v Maribor že pozdravljalo zlato sonce, kar nas je takoj spravilo v dobro voljo. Naši fantje so se tega dne pomerili v nogometni spretnosti z Mariborčani. Res je, da so bili naši zelo borbeni, za zmago pa to ni zadostovalo. Povedati pa moram, da jih poraz ni spravil v slabo voljo, ker so tedaj pomislili na pregovor, ki pravi: »Važno je sodelovati, ne pa zmagati!« So si pa obljubili, da bodo zmagali v Kranju, ko bo povračila tekma.

Po kosilu je bil krajši pogovor z mladinci tovarne, potem pa so si nekateri ogledali nogometno tekmo med Mariborom in Zagrebom, drugi pa smo si ogledali mesto, ki je povsem drugačno od Kranja. Je tudi staro mesto, polno znamenitosti, postavlja pa se tudi z novim modernim in lepim hotelom Slavija. Razumljivo je, da je v nekaj urah nemogoče videti vse, kar je v Mariboru zanimivega.

Zvečer smo se poslovili od prijaznih in prijetnih gostiteljev in odšli zopet v Kranj. Zopet je zadonela pesem, ki pa je počasi zamirala; bili smo pač utrujeni.

Tako sta minila dva lepa dneva z nepozabnimi spomini na doživljanje s prijatelji iz Maribora.

M. R.

Pripomba uredništva!

Kuverta s prispevkom je bila založena, pa ga zato objavljamo z zamudo. Prosimo za razumevanje vse, ki so bili prizadeti.

Naši mehaniki pri delu

Sodeluj v Tekstilcu!

Cigareta — ne potrebujem te več!

(Dalje s 6. strani)

Kako bo pa zdaj?

Sli ste k zdravniku na pregled in ta vam je zagotovil, da ste pravzaprav še v kar dobri kondiciji. Povprašal vas je tudi, če veliko kadite in ko ste mu povedali, da še kar, vam je svetoval, da bi se malo omejili. Toda kako? Cigareta vam prija, zjutraj ko vstanete, prija vam ves čas med delom, saj ste prav živčni, če venomer nekaj ne vrtite v ustih in prstih, prileže se vam pred kosilom in po njem, pa v prijetni družbi in ob kozarčku žganega. Saj je prav nemogoče, da ne bi pokadili zavojske skozi ves dan, sami pravzaprav ne veste kdaj jih je bilo 20. Tobak vam je prešel v meso in kri, prešel vam je v navado in prav strahotne muke bi terjalo od vas to, da se mu želite odvaditi.

Najraje bi prenehali brati in si ponovno eno prižgali. Le prižgite si še kakšno, saj je tako med zadnjimi, z branjem pa lepo nadaljujete, morda bo šlo lažje zdaj, ko boste duhali prijetno dražljivi vonj. Dobra volja bo spet z vami.

Zdajle pa dobro premislite kako je pravzaprav iz izdatki za cigarete. So mar res tako poceni? Zavojske dobrih, takih, ki vam prija in jih imate najraje je 300 dim (starih seveda). Mesečno pokadite 30 takih škatlic in to je že majhen kupček denarja. Saj ste gotovo že večkrat računali, da ni tako malo. Devet tisoč dinarjev je to, da vi pa kadite že recimo 10 let ali pa morda 20 ali 30, ne morem vedeti, kako je z vami, vi pa to dobro veste. Pa se malo pozabavajte z računico. In prištejte še izdatke za pepelnike, ki ste jih razbili, za ciga-

rete in vžigalice, ki ste jih poklonili, za pipe in vžigalnike. In kar lepa vsotica je tole. Kdor je le malo materialista, ga bo zdajle stisnilo pri srcu in bo pomislil, da je pravzaprav pravi tepec, ker meče denar takole stran, ko bi si pravzaprav lahko kupil kaj veliko bolj koristnega.

V svoji kadilski karieri ste najbrž zažgali tudi nekaj najboljših hlač, pa zadnjih ženinah nogavic in preprog, in ne vem kaj še več. Da sploh ne omenjam tega, kakšne so bile posledice vse te potrate in koliko »živcev ste požrli« ženi, ki je morala dan na dan čistiti vaše »gnusne« pepelnike.

Ste morda kdaj pomislili na življenjsko nevarnost, ki vam preti v družbi cigarete. Da, življenjsko nevarnost, pa naj izgleda še tako čudno.

Poglejte in zamislite si, da pride nekega večera prav utrujeni domov. Morda ste samec, ali pa žene in otrok ni doma. Ležete in za lahko noč še eno cigareto. Prižgete jo, kako prijetno vas pomirja in uspava. Nič ne veste ne kako in kaj, zmanjkalo vas je in zaspali ste. Bili ste pač utrujeni. In zdaj zahvalite boga, da imate ženo (če jo imate), ki se je še pravi čas vrnila domov in vas našla vsega opečenega (ker se je vnela odeja in pohištvo) in na pol zadušenega od dima. Samo trenutek prepozno bi prišla pomoč, pa ne bi nič več tlačili zemljice rodne, šli bi tja odkoder ni vrnitve. Življenje pa je vendarle lepo in smrt najbolj pušta od vsega. Da in vse to bi vam lahko prizadejala vsa najboljša prijateljica, ki vas že tako dolgo spremlja na vseh poteh življenja — vaša cigareta. Stran torej z njo,

hinavko, ki čaka prvo priložnost, toda čez teden dni bo vse drugače. Bolj mirni boste in uravnovešeni, bolj budno boste spremljali življenje okrog sebe in več energije boste imeli. Cisto drugače boste razpoloženi, dobili boste občutek, da imate več časa in da se lahko lotite stvari, ki jih boste sposobni tudi izvršiti.

Morda vas moti še nekaj, da ne želite prenehati s kajenjem: slišali ste, da se lahko pričnete rediti, če ne boste več kadili. Brez večje bojazni ste lahko gledali tega: zredili se boste kvečjemu za kilogram ali dva, to pa na vaši postavi ne bo niti opazno.

Zobje so vam čudno rjavi, nobene prave beline nimajo in nobene privlačnosti, ko se zasmejete. Po jedi vas tare zgaga in vas boli želodec, kaj ni tudi to morda od cigarete? Da, prav gotovo, saj cigaretni dim čisto razumljivo draži nežno sluznico prebavnih organov. Kosilo je bilo odlično, vas pa po njem peče zgaga in vam pokvari ves užitek, ki ste ga imeli malo prej. Ko boste prenehali kaditi, boste začutili, da ima hrana boljši okus. Vaše okusne brbončice na jeziku ne bodo kar naprej preplavljene s cigaretnim dimom in bodo okušale veliko bolje.

Tudi vonj se vam bo razvil. Saj ga zdaj pravzaprav nimate. Imate ga, toda samo za cigaretni dim, ki vas obdaja krog in krog ponoči in podnevi. Ko boste stopili v naravo vam bodo zadehtele rože, ko se boste vračali iz službe vam bo odlični vonj že od daleč povedal, s čim vas žena pričakuje za kosilo. Verjemite ali ne (pa povprašajte za vsak slučaj še kadilca, ki je prenehal kaditi) tudi nervozni ne boste več toliko. Prvi dan po prekinitvi boste še bolj, razumljivo,

Se eno prednost boste pridobili, ko boste prenehali kupovati tobak. Nič več ne bo skrbi, če imate cigarete sigurno s seboj, ko boste odhajali na potovanje, v službo, kino ali na sprehod in nič več vam ne bo treba iz tople sobe zvečer po cigarete, ki ste jih poprej pozabili kupiti.

Skratka, s sebe boste stresli veliko bremen, ki jih niti ne opazite, dokler ste strasten kadilec. Čudovito doživetje je trenutek, ko gresite mimo trafike z občutkom, da nimate pravzaprav kaj iskati tam.

(Se nadaljuje)

A. P.

Vloga socialnega delavca pri zdravljenju alkoholika

(Dalje s 1. strani)

socialnimi službami, prav tako pa ni opredeljena vloga socialnih delavcev pri zdravljenju alkoholikov, čeprav je alkoholizem tipična socialna bolezen.

— Kljub temu, da so na razpolago znanstvene ugotovitve o kvarnem vplivu alkohola na zdravstveno stanje ljudi, je naša družba zelo indiferentna do problema alkoholizma.

Ko govorimo o alkoholiku in alkoholizmu moramo definirati, kdo je pravzaprav alkoholik. Alkoholizem kot bolezen nastane šele takrat, ko človek ni več v stanju, da preneha uživati alkohol, pa čeprav pri njem že nastajajo simptomi, ki dokazujejo, da je zdravje načeto zaradi stalnega alkohola. Ne moremo pa za alkoholike imenovati ljudi, ki občasno in v zmernih količinah pijejo alkohol. Alkoholizem pa ni samo zdravstveni problem, ampak tudi socialni, ekonomski, društveni in moralni problem. Alkoholik ne uničuje samo svoje zdravje, ampak velikokrat moralno in materialno uniči tudi svojo družino, pri tem pa tudi sam moralno in materialno popolnoma propade, če se pravočasno ne odloči za zdravljenje.

Ko se alkoholik odloči za zdravljenje ni dovolj, da zdravnik zdravi samo njegovo osnovno bolezen, ampak je prav tako važno, da se ugotovijo vzroki, ki so bolnika pripeljali, da je začel redno uživati alkoholne pijače. Ko poznamo vzroke, jih moramo tudi odpravljati. Z drugimi besedami povedano: bivši alkoholiki se ne smejo vrniti v tako okolje, zaradi katerega so začeli piti. In tu je vloga socialnih delavcev največja. Po podatkih instituta iz Beograda jih od 100 alkoholikov 75 prične piti zaradi raznih socialnih problemov. Zaradi tega v institutu alkoholika obravnavajo timsko. Tim je sestavljen iz zdravnika splošne prakse, psihiatra, psihologa in socialnega delavca. Vsi sodelavci v timu imajo pri zdravljenju alkoholikov enakopraven položaj.

Ko pride alkoholik na zdravljenje ima vedno z njim prvi razgovor socialni delavec. V razgovoru socialnega delavca zanimajo osebni podatki o alkoholiku in njegovi družini, motivi za zdravljenje (zakaj se je alkoholik odločil za zdravljenje), koliko časa že pije in kakšno vrsto pijače uživa. Socialnega delavca pa še zlasti zanima življenjska zgodovina bolnika. Iz pripovedovanja življenjske zgodovine socialni delavec spoznava socialne momente, ki so alkoholika pripeljali do tega, da je začel piti. Po uvodnem razgovoru z bolnikom socialni delavec obišče družino alkoholika in po potrebi tudi njegovo delovno organizacijo ter preverja resničnost izjav, ki jih na prvem razgovoru dobil od bolnika.

Ko ima socialni delavec zbrane vse podatke, ki so potrebni za objektivno socialno anamnezo, izdela poročilo o socialnem stanju bolnika ter njegove družine, ter ga posreduje ost im sodelavcem v timu. S tem pa socialnega delavca v timu (delovni skupini) ni končano. Bolnika in njegovo družino spremlja ves čas zdravljenja, (ki traja povprečno 2 leti) ter takoj ukrepa, če nastanejo v teku zdravljenja novi socialni momenti, ki ogrožajo uspešno zdravljenje alkoholika.

Ker medicina še ne pozna zdravilo, ki bi samo od sebe zdravilo alkoholika, je v teku zdravljenja najbolj pomembno, da bolnik spozna, kam ga bo pripeljalo uživanje alkohola in da aktivno sodeluje pri zdravljenju. Zavestno se mora odločiti, da ne bo nikoli več užival alkoholne pijače. Ves uspeh zdravljenja je odvisen samo od njegove volje, zato so tudi rezultati zdravljenja alkoholikov večkrat zelo skromni. Po podatkih instituta iz Beograda je od 100 alkoholikov samo 20 takih, ki ne pijejo vsaj 2 leti po končanem zdravljenju, vsi ostali alkoholiki pa zaradi raznih vzrokov začnejo kmalu po zdravljenju ponovno piti. Pri tem imajo zopet glavno vlogo razni socialni momenti kot nerazumevanje z zakoncem, slabe stanovanjske razmere, nizki osebni dohodki, konflikti na delovnem mestu, slaba družba, brezposelnost itd.

Posvet o alkoholizmu je izzvenel v obsodbo naše družbe, ki omogoča neomejeno produkcijo in trošenje alkohola. Po podatkih instituta je naša država že na drugem mestu v svetu po potrošnji alkoholnih pijač na osebo. Pred nami je samo še Francija. Da smo dosegli tako velik uspeh v narekovanju, je pripomogla tudi naša propaganda po radiu, televiziji, časopisu itd. Institut v Beogradu je v začetku tega leta predlagal mestni skupščini Beograda, naj bi proizvajalci in prodajalci alkoholnih pijač ter ustanove, ki propagirajo alkoholne pijače, prispevale v poseben sklad za zdravljenje alkoholikov — določen procent od dobička, ki ga imajo s prodajo in propagiranjem pijač. Če bo ta predlog osvojen, bodo imeli v Beogradu vsaj zagotovljena sredstva za borbo proti alkoholu.

Institut za alkoholizem ima tudi svojo strokovno revijo »alkoholizem«. Omenjena revija vsebuje razne članke o zdravljenju alkoholikov v svetu, o posledicah alkoholizma na organizem, še prav poseben zanimiv pa je sestavek, ki daje nasvete alkoholiku po končanem zdravljenju. Zaradi preobsežnosti omenjenega sestavka pa o tem kaj več v prihodnji številki časopisa.

F. D.

ZAHVALE

Ob nenadni smrti našega dragega očka in moža se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste nam bili v najtežjih trenutkih ob strani, nam nudili moralno in denarno pomoč in z nami sočustvovali.

Zahvaljujemo se za poslano cvetje, ki je spremljalo pokojnika na njegov prerani grob in za izrečena sožalja.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti.

Družina Zirkelbach

Sindikalni podružnici obrata I. se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela za škodo, nastalo ob požaru.

Kristina Zorenč

6. nagradna križanka

VODORAVNO: 1. pasma, rasa, 6. poželenje, 12. grški otok v vzhodnem delu Sredozemskega morja, ki slovi po vinogradništvu, 17. udeleženec romanja, 18. protestantski duhovnik, 19. tesen prijem, 20. v podjetju oddelek, ki ga oskrbuje s poslovnimi potrebščinami, 22. reka, ki teče skozi München, 24. italijanska poročevalna agencija, 25. žensko ime, 26. povelje, 28. mož poročene sestre, 30. departma v vzhodni Franciji s središčem Bourg-en-Bresse, 31. nagon, 32. otok pred Šibenikom, 34. srbsko moško ime, 36. živalska maščoba, 37. krma, 39. starodaven sarmatski narod med Kavkazom, Donom in Volgo, 40. najsvetlejša zvezda v ozvezdju Orla, 43. mit, 44. značilni medmet prebivalcev Ribnice, 45. ugled, renome, 47. mesto v jugovzhodni Španiji, v bližini katerega je nahajališče jamskih slik iz paleolitika, 49. glas trobente, 51. kratka naše narodne revolucije, 52. mejna reka med Poljsko in NDR, 54. ime žene filmskega igralka in režiserja Chaplina, hčere ameriškega dramati O'Neill, 55. norve-

ški kralj, 56. šarenica v očesu, 58. edina komunistična država na zahodni polobli, 60. japonsko mesto, na katerega so poleg Hirošime leta 1945 Amerikanci odvrgli atomsko bombo, 62. seznam cen, 64. ladja za prevoz tekočega goriva, 66. sladko, aromatično vino, ki ima ime po kraju na Madžarskem, 67. grenka alkoholna pijača italijanskega izvora (... Isolabela 18), 68. majhno okno, lina, 69. pisana tropska papiga.

NAVPIČNO: 1. poslanka, reprezentantka, 2. poslovni prostor, 3. rimska naselbina na ozemlju današnje Ljubljane, 4. izcedek na listih nekaterih rastlin, 5. Hercegovac, 6. nakaza, 7. pripadnica uralско-altajske narodnostne skupine, 8. začetnici umetniškega imena slovenskega skladatelja Friderika Širca, 9. ime glasbenika pod 10. navpično, 10. slovenski skladatelj in aranžer zabavne glasbe, 11. rana ali poškodba, nastala iz vnanjih vzrokov, 12. začetnici sodobnega slovenskega dirigenta, 13. tuje žensko ime, 14. planina na meji Dalma-

cije in Bosne, 15. legendarni škotski ljudski pevec iz 3. stol., ki je opeval junaška dejanja Keltoev in lepoto škotskih planin, 16. polotok na severozahodu Evrope, na katerem ležijo Norveška, Finska in Švedska, 21. mivka, glen, 23. kratka italijanskega radia in televizije, 27. reka na Koroškem, 29. ime nemške socialistične revolucionarke Zetkin, 32. moško ime (novinar in alpinist Jerin), 33. kraj v bližini Kranja, 35. značilen vzklík pri bikoborbi, 36. lijak, 38. prebivalec otočne azijske države, 41. logična ali znanstvena predpostavka, 42. žensko ime, 43. britanski protektorat v južni Afriki s središčem Maseru, 44. hudič, satan, 46. kričanje, 48. veliko finsko jezero (druga oblika imena Inari), 49. prisilno delo tlačanov v srednjem veku, 50. lovec rakov, 53. vrhnja plošča na stebrnem glaviču (tudi preprosto računalo), 55. kraj na otoku Cresu, ki je z mostom povezan z Lošinjem, 57. mlečni izdelek, 59. dalmatinska oblika ženskega imena, 61. oče, 63. kratka za »knock out«, 65. avtomobilska oznaka Krapine.

